

Hannu Kinnunen

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Kullanhuuhdontalupahakemus

Hakija: Hannu Kinnunen

Vireilletulopvm: 23.4.2018

Etuoikeuspvm: 23.4.2018

Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 4 luvun 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla edellä mainitulle hakijalle kullanhuuhdontaluvan lupatunnuksella HL2018:0013

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetyt edellytykset täyttyvät eikä kaivosviranomaisen selvityksen (liite 3) perusteella luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.
Kaivoslaki (621/2011) 45 § ja 50 §.

Kullanhuuhdontaluvan haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhtonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 7,0 ha

Alueen nimi: Utukulta

Sijainti: Inari, Ivalojoiki, Metsähallituksen hallinnoima valtionmaa, Hammastunturin erämaa-alue, Natura 2000-alue (Hammastunturin erämaa).

Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetystä kartasta (liite 2)

Päätöksen täytäntöönpano

Kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet edellyttävät muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on

lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Lupamääräykset

Päätöksen voimassaolo:

Kullanhuuhdontalupa on voimassa neljä (4) vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika luvan voimassaololle, koska kullanhuuhdonnan ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoja tai haittaa, että luvan voimassaoloaikaa olisi lyhennettävä.

Menetelmät:

Tämä lupa oikeuttaa lapiokaivun suorittamiseen lupa-alueella. Kaiken kullanhuuhdontaan liittyvän toiminnan alueella saa aloittaa vuosittain aikaisintaan 1. elokuuta.

Perustelut: Lupahakemuksen mukaisesti. Rajoittamalla tämän luvan mukaisen toimintaalueella vuosittain ennen elokuun 1. päivää estetään alueella esiintyvän uhanalaisen lajin häiriintyminen lisääntymisaikana.

Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

Kullanhuuhdonta on rajoitettava välttämättömiin toimenpiteisiin. Kullanhuuhdontaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muille lähistöllä olevien alueiden käyttötarpeille haittaa tai vahinkoa eikä vahinkoa alueella sijaitseville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille rakennuksille ja niiden pihapiirille. Kullanhuuhdontaluvan haltijan on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää turvallisuuden vaatimukset eikä haitallisia ympäristövaikutuksia, kuten esimerkiksi maa-aineksen kulkeutumista vesistöön luvanmukaisen toiminnan johdosta aiheudu.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 24 §.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on estettävä porojen joutuminen jyrkkäreunaisiin kaivukuoppiin tai luiskattava kaivannot siten, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville poroille tai porotalouden harjoittajille. Lupa-alueelle ei saa virittää puiden väliin naruja tai muuta vastaavaa, joka voi aiheuttaa vaaratilanteita alueella mahdollisesti liikkuville. Toiminta-aikana alueella mahdollisesti laiduntaville poroille ei saa aiheuttaa häiriötä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 50 §.

Alue kuuluu Hammastunturin paliskunnan alueeseen. Lupamääräyksessä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kullanhuuhdonnasta poronhoidolle

aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella. Myös tämän luvan muissa lupamääräyksissä kielletään olennaisen haitan aiheuttaminen muille elinkeinoille sekä määrätään aiheutuneiden vahinkojen ja haittojen korvaamisesta. Alueen läheisyydessä ei ole erityisiä porotalouden rakenteita.

Saamelais- ja koltta-asioihin liittyvät määräykset

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on huolehdittava, ettei toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Mikäli olennaista haittaa aiheutuu, toiminta on keskeytettävä ja aiheutunut haitta korjattava välittömästi.

Perustelut: Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Annetuissa lausunnoissa esiin tulleet saamelaiselinkeinojen harjoittamiseen ja saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen liittyvät yksilöidyt asiat on otettu huomioon tämän luvan lupamääräyksissä.

Kullanhuuhdontaa koskeva selvitysvelvollisuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kullan ja käsittelyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kullanhuuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kullan määrä grammoina
- 2) käsittelyn irtomaan määrä irtokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kultanhuuhdonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kultanhuuhdonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätehuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 28 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on noudatettava viranomaiselle toimittamaansa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 25 §. Kullanhuuhtoja on velvollinen huolehtimaan maa- ja kivennaisjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Vakuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on asetettava 1400 euron suuruinen pankkitalletusvakuus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneen vahingon ja haitan korvaamista sekä kaivoslain mukaisten jälkitoimenpiteiden suorittamista varten.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 107 §

Vakuus määräytyy kaivumenetelmän ja alueen ominaisuuksien perusteella.

Alueella harjoitetaan lapiokaivua. Alue ei sijaitse tieverkon läheisyydessä.

Alueelle ei ole haettu lupaa sijoittaa kaivoslain 26 §:n mukaisia rakennuksia tai rakennelmia.

Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 27 §, Asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 7 §.

Jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhdonta-lupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdontaluvan haltijan saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 29 §.

Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle

Kullanhuudontaluvan haltijoiden on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuudontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuudontalupa on tullut lainvoimaiseksi tai kaivosviranomaisen on antanut määräyksen päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 102 §

Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuudonta-alueella

Kullanhuudontaluvan haltijoiden on korvattava kullanhuudonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 103 §.

Luvan muuttaminen

Mikäli kullanhuudontaa koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa, on luvan haltijoiden haettava kullanhuudontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 69 §.

Luvan jatkaminen

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa, tulee hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset alueella harjoitetun toiminnasta ja siitä, että alueella on edelleen edellytyksiä löytää kultaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 66 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 27 §.

Rakentaminen

Alueelle ei saa rakentaa kaivoslain mukaisia rakennelmia.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 26 §.

Lupahakemuksen mukaisesti. Alueelle ei ole haettu lupaa rakennelmille.

Maastoliikenne

Kullanhuudonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan maanomistajalta.

Perustelut: Maastoliikennelaki (1710/1995) 2 luku 4§

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Inarin kunnan ilmoitustauluilla. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 17.12.2018.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt ja saatu lausunnot seuraavasti:

- 1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Hammastunturin paliskunnalle 16.11.2018
Hammastunturin paliskunta ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta
- 2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 16.11.2018
Metsähallituksen lausunto 3.12.2018

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Metsähallitukselta lausuntoa koskien Hannu Kinnusen kullanhuhdontalupahakemusta HL201820013. Haettu alue sijaitsee Yrjönvaaran länsipuolella Ivalojokeen laskevan nimettömän puron varrella Hammastunturin erämaa-alueella, Inarin kunnassa. Alueella on tarkoitus harjoittaa lapiokaivua. Maata käsitellään 10 - 50 m³ kaivukaudessa. Lupaa on haettu 4 vuodeksi.

Haetulta alueelta ei tällä hetkellä tunneta uhanalaisten kasvilajien havaintoja Hertta, LajiGis tai laji.fi -tietokannoissa. Hakemusalueeseen sisältyy luontodirektiivin Liitteen I luontotyyppinä Luonnonmetsät (9010), vaihettumissuot ja rantasuot (7140) ja puustoiset suot (91D0). Luonnonmetsät (9010) ja Puustoiset suot (91D0) ovat EU:n priorisoimia luontodirektiivin Liitteen I luontotyyppinä. Edellä mainittujen hakemusalueen sisälle jäävien luontotyyppien osuus kunkin luontotyypin kokonaispinta- alasta Hammastunturin erämaa-alueella on vähäinen. Kaivutoiminnan ei voida katsoa merkittävästi pienentävän kyseisten luontotyyppien pinta-alaa tai heikentävän niiden luonnontilaa.

Alueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojaamia muinaisjäänköksiä, rakennusperintökohteita tai muita kulttuuriperintökohteita. Hakemusalueen luoteispuolella, Ivalojoen Surmankönkään yläpuolelle laskevan puron läheisyydessä on Kultamuseon v. 1982 tekemän inventoinnin mukaan ollut kullankaivua 1870-luvulta lähtien. Alueella on kaivanut myös 1900-luvun alussa Yrjö Heikkinen. Paikalta on v. 1982 inventoitu Heikkisen kämpän ja muiden rakennusten jäännöksiä, sekä vanhaa kaivettua aluetta. Ikänsä perusteella kohteet ovat muinaismuistolain suojaamia kiinteitä muinaisjäänköksiä, joihin ei saa muinaismuistolain mukaan kajota. Vanhojen inventointitietojen perusteella muinaisjäänkösalue ei sijoitu hakemusalueelle, vaan lähemmäs Ivalojoen rantaa. Kohdetta ei ole tarkastettu uudemmissa kulttuuriperintöinventoinneissa. Muinaismuistolain suojaamat kiinteät muinaisjäänkökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Yli 100-vuotiaat rakennusten ja rakennelmien rauniot ja muut ihmistoiminnan

jättämät jäännökset ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä. Jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan mahdollinen muinaisjäännös, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja ilmoitettava kohde Saamelaismuseolle tarpeellisia toimenpiteitä varten. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Myös muut alueella olevat kulttuuriperintökohteet, kuten merkittävät nuoremmat kullankaivun historiaan liittyvät jäännökset, tulee ottaa huomioon maankäytössä niin, ettei niitä vahingoiteta.

Metsähallitus pyytää Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa muistuttamaan kaivajaa seuraavista asioista mahdollisen kullanhuuhtontaluvan myöntämisen (huomioiden uhanalaisen petolinnun pesintää koskeva aikarajoitus) yhteydessä:

- Kaivutoiminta tulee tapahtua siten, että alapuoliseen vesistöön ei pääse liettymistä aiheuttavaa mineraaliainesta eikä ravinteita. Maa-ainesten pääsy alapuoliseen vesistöön voidaan estää riittävällä veden kierrätyksellä ja saostusaltailla.
- Kaivutyöhön liittyvä leirytyminen ja muu toiminta tulee tapahtua kullanhuuhtonta-alueen sisäpuolella. Mahdollisille rakennelmille ja rakennuksille on hankittava etukäteen luvat.
- Kaivukauden päättyessä on jyrkät kaivantojen reunat luiskattava. Reunat on myös merkittävä maastoon riittävän näkyvästi. Näillä toimenpiteillä parannetaan maaston muiden käyttäjien turvallisuutta ja estetään vahinkoja.
- Metsähallituksen kanssa on sovittava mm. seuraavista asioista:
 - Pystypuiden kaataminen on kielletty. Mikäli kullanhuuhtonta-alueella on puustoatutkimustyön esteenä, on puiden poistamisesta sovittava ennakkoon.
 - Metsähallitus myy tarvittaessa maapuuta polttopuuksi.
 - Maastoliikenne metsäautoteiden ulkopuolella on luvanvaraista.

Metsähallitus katsoo, että kullanhuuhtontaluvan saaja on kaikilta osin vastuussa Metsähallitukselle ja/tai kolmannelle osapuolelle kaivutoiminnasta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Lausuntopyyntönsään Tukes pyysi samalla kaivoslain 38 §:n nojalla myös Metsähallituksen perusteltua näkemystä alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutuksesta saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan huomioiden alueen läheisyydessä olevat muut vastaavat luvat ja muut maankäyttömuodot.

Hallituksen esityksessä kaivoslaista todetaan, että arvioinnissa olisi lähinnä tarpeen kiinnittää huomiota saamelaiskulttuurin kannalta tärkeänä pidettävään poronhoitoon kohdistuviin vaikutuksiin.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 4. helmikuuta 2015 (taltionumero 275, Saamelaiskäräjien valitus ympäristölupa-asiassa, joka koski koneellista kullankaivua) todetaan seuraavasti: "Nyt puheena olevassa asiassa on kysymys pienessä mittakaavassa tapahtuvasta kullankaivusta alueella, jota käytetään tähän tarkoitukseen vain osa vuotta ja silloinkin tiukkojen lupamääräysten puitteissa. Sanotulla toiminnalla ei aiheuteta haittaa saamelaiskulttuurille ja vaikutukset saamelaisten perinteiselle elinkeinolle, kuten poronhoidolle, kalastukselle, metsästykselle tai ympäröivälle luonnolle jäävät hyvin paikallisiksi."

Kyseisen kullanhuuhdentalupahakemuksen osalta Metsähallitus viittaa edellä mainittuun korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen. Metsähallitus toteaa kuitenkin, että kaikkien Saariselkä-Kuttura-Ivalojoeki -alueen kullanhuuhdentalupa-alueiden yhteisvaikutuksia saamelaiskulttuurin harjoittamiselle Metsähallituksen Luontopalvelut ei osaa arvioida.

3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Inarin kunnalle 16.11.2018
Inarin kunnan lausunto 28.11.2018

Hakemuksen osalta ei voimassa olevien kunnallisten kaavojen kannalta ole huomautettavaa.

4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 16.11.2018
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 17.12.2018

Kullanhuuhdentalupa-alue sijaitsee Inarin kunnassa Hammastunturin erämaa-alueella Yrjönvaaran ja Ivalojoen välinen laakso/ rinne.

Osa Hammastunturin erämaa-alueesta on erämaa-alueen rajauksesta poikkeavasti (pääosin suppeampana, joiltakin osin hieman laajempaan) liitetty Euroopan Unionin Natura 2000 -suojelualueverkostoon.

Tässä huuhdentalupahakemuksessa oleva alue sijoittuu erämaa-alueelle, joka kuuluu Natura 2000-alueeseen Hammastunturin erämaa (FI 130 0203).

Erämaa-alueita on perustettu alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi. Kaivoslain 3 §:n mukaan, lupa- tai muuta asiaa ratkaistaessa ja muutoin kaivoslain mukaan toimittaessa sovelletaan muun muassa luonnonsuojelulakia ja erämaalakia. Erämaa-alueella toimittaessa on otettava huomioon erämaalain säännökset ja tavoitteet, erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma ja Metsähallituksen alueelle mahdollisesti antamat käytännön ohjeet.

Kullanhuuhdonta-alue sijaitsee poronhoitolain (1990/848) tarkoittamalla erityisellä poronhoitoalueella Hammastunturin paliskunnassa. Alue on Saamelaisten kotiseutualuetta

(laki saamelaiskäräjistä 1995/974 4§) ja se on Metsähallituksen hallinnassa olevaa valtion maata.

Luontoarvojen suojelu

Haetulla huuhdontalupa-alueella sijaitsee uhanalaisen, rauhoitetun ja erityisesti suojeltavan petolinnun pesäreviiri (luonnonsuojelulaki 1096/1996 ja -asetus 160/1997). Maakotka, merikotka ja muuttohaukka ovat uhanalaisia ja erityisesti suojeltavia lajeja (luonnonsuojeluasetus liite 4) Uhanalaislukituksessa ne kuuluvat luokkaan vaarantunut (VU). Luonnonsuojelulain rauhoitussäännösten mukaan rauhoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsykliä kannalta tärkeillä paikoilla on luonnonsuojelulain 39 §:n mukaan kielletty

ELY-keskus katsoo, että haetulle alueelle ei tule myöntää huuhdontalupaa. Jos Tukes tekee myönteisen päätöksen tulee lupa myöntää erityisesti suojeltavan lintulajin pesimäkauden (1.5-31.7) ulkopuolelle.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmat, vesiensuojelu

Hakemuksen mukaan huuhdonnassa käytettävä vesi ohjataan saostusaltaisiin.

Yhteisvaikutusten kautta yksittäiselläkin paikalla on vaikutusta alapuoliseen vesistöön. Kun vesistöalueella voi olla kymmeniäkin huuhdontapaikkoja, on vaara, että toiminnasta aiheutuvalla yhteiskuormituksella on vesistön tilaa heikentävä vaikutus. Huuhdottavan aineksen käsittely tulee järjestää siten, että samentumista aiheuttava humuksen ja kiintoaineksen joutuminen alapuoliseen vesistöön estetään myös tulva-ajat huomioon ottaen.

Kalatalous

Huuhdontavesistöllä on tavallisesti, aivan vähäisiä latvapurojen yläosia lukuun ottamatta, kalataloudellista merkitystä sekä kalojen oleskelualueena että kulkureittinä ja myös kutu- ja poikastuotantoalueena. Tämä on huuhdontatoiminnassa otettava huomioon siten, että joen tai puron varsi pensaineen ja puustoineen säilytetään mahdollisimman suurelta osin luonnontilassa ja huolehditaan em. veden laatuun kohdistuvien heikentävien vaikutusten estämisestä.

Kulttuurihistoria ja rakentaminen

Kullanhuuhdontakulttuuriarvot on kaivutoiminnassa turvattava, mikäli sellaisia on haetulla huuhdonta-alueella.

Kullanhuuhdentalupahakemuksen yhteydessä alueelle ei haeta lupaa rakentaa rakennuksia tai rakennelmia.

Kulkeminen alueelle

Huuhdonta-alueelle kulku tapahtuu olemassa olevaa metsäautotietä pitkin. Loppumatka kävellen tai polkupyörällä.

Erämaa-alueille uusien teiden tai tieurien rakentaminen ei erämaalain mukaan ole sallittua (erämaalaki 5§).

Moottoriajoneuvon käyttö maastossa edellyttää maanomistajan luvan (maastoliikennelaki 4§)

5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 16.11.2018
Saamelaiskäräjien lausunto 14.12.2018

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Saamelaiskäräjiltä lausuntoa kullanhuuhdentalupahakemuksesta (HL2018:0013), jolla haetaan uutta lapiokaivulupaa Ivalojoen läheisyydessä sijaitsevalle Hammastunturin paliskunnan alueelle saamelaisten kotiseutualueella. Saamelaiskäräjien lakisääteisenä tehtävänä on hoitaa saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria sekä saamelaisten asemaa alkuperäiskansana koskevat asiat (saamelaiskäräjälaki 5 §).

Kaivoslain mukaan kullanhuuhdonta ei saamelaisten kotiseutualueella saa heikentää saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksia (kaivoslaki 50 §). Edelleen laki edellyttää, että lupaharkinnan pohjaksi selvitetään yhteistyössä saamelaiskäräjien, alueen paliskuntien, alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen ja hakijan kanssa kullanhuuhdentaluvan mukaisesta toiminnasta saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen kohdistuvat vaikutukset ja että haittojen vähentämiseksi ja estämiseksi harkitaan tarvittavat toimenpiteet (kaivoslaki 38 §).

Kuvaus

Hakemuksessa on kyse 7 ha kokoisesta kullanhuuhdonta-alueesta Ivalojokeen tulevan puron alueella Yrjönsuvannon kohdalla Yrjönvaarasta koilliseen. Etäisyyttä Ivalojokeen on noin 100 metriä. Kaivukaudessa käsiteltäisiin 10-50 m³ maata. Kullanhuuhdontatapana on lapiokaivuu rännihuuhdonalla selkeytysaltaineen. Hakemuksessa ei tarkimmin eritellä, mistä vesi saadaan ja miten saostunut vesi selkiytetään ennen Ivalojokeen päätymistä. Liikkuminen alueelle on tarkoitus tehdä lähistön polkua pitkin jalkaisin kärryjä vetäen tai sähköavusteisella polkupyörällä. Jätteet on tarkoitus toimittaa yleiseen jätehuoltopisteeseen Kutturin tien varteen. Hakemusalueen läheisyydessä ei ole muuta kullanhuuhdontoa toimintaa.

Maankäyttöselvitykset

Tukes esittää maankäyttöselvityksessään, että kullanhuuhdonta on pienenevä maankäyttömuoto. Saamelaiskäräjät huomauttaa, että hakemusten kokonaismäärätilasto ei havainnollista kullanhuuhdonnan leviämistä koskemattomille tai kauan sitten lapiokaivuna käsitellyille alueille kuten nyt käsillä olevassa hakemuksessa suunnitellaan. Saamelainen poronhoito perustuu laidunkiertoon ja sitä harjoitetaan pienyksiköissä, tokkakunnittain. Saamelaiskäräjät huomauttaa, että tokkakunnalla on aina paras tieto alueensa poronhoidon käytänteistä. Hammastunturin paliskunnassa käsillä oleva hakemus sijoittuu alueelle, jolla on vähän häiriötä aiheuttavaa toimintaa ja poroille hyvät luppometsät. Kyseinen alue sijaitsee Hammastunturin erämaa-alueella, Kutturin tien pohjoispuolella. Sillä on siten myös luontaistalouden harjoittamisen kannalta merkitystä.

Lupamääräykset

Lupamääräyksin on huolehdittava siitä, että lupa-alue on kaivukauden aikana ja sen jälkeen turvallinen poroille, poromiehille ja muilla alueen käyttäjille ja että luvanmukaisesta toiminnasta ei sinällään tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu haitallisia vaikutuksia poronhoidon ja saamelaisen keräily- tai kalastuselinkeinojen toimintaedellytyksiin. Tällaisia vaikutuksia seuraa luontotyyppien fyysisistä muutoksista ja laidunkasvillisuuden menetyksestä, tässä tapauksessa mm. loppupuille koituvista vahingoista, sekä porojen kulkemisen häiriintymisestä ihmistoiminnan muodostamalla häiriöalueella mukaan lukien alueelle kulkureitti. Olisikin edellytettävä etukäteistä yhteydenottoa alueen paliskuntaan, kun alueella suunnitellaan toimittavan, jotta häiriöt voidaan minimoida. Saamelaiselinkeinojen harjoittajille on annettava mahdollisuus toiminnan aikana arvioida ilmenevät korvattavat haitat ja vahingot. Kullanhuuhdontaluvan nojalla harjoitettavasta toiminnasta ei saa aiheutua vesistövaikutuksia.

Muut esitykset

Saamelaiskäräjät esittää kaivosviranomaisen lupaharkinnassaan päätyessä myöntämään luvan, että lupa-alueella ja sen laajemmassa ympäristössä suoritetaan luonto- ja kulttuuriympäristöarvojen inventointi ja saatavilla olevien tietojen koonti. Erämaa-alueita on perustettu alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön turvaamiseksi ja edistämiseksi. Aluetta ei vielä ole voimakkaasti muokattu, se on erämaalain mukaan suojeltu ja soveltuu monikäyttöön. Yksittäinen lapiokaivuhanke voi toimia kullanhuuhdontatoiminnan päässä avaajana näiden lvalojoen pienten purojen varsilla. Olisi tärkeää dokumentoida luonto- ja kulttuuriarvot ennen tällaista kehitystä. Saamelaiskäräjät viittaa tässä yhteydessä lausuntoonsa päivätty 1.2.2018 Dnro 40/D.a.5/2018 sekä esimerkkeinä lapiokaivun leviämisestä laajamittaiseksi koneelliseksi kullankaivutoiminnaksi kultaa löydettyä kullanhuuhdonta-alueisiin HL2014:0023 ja HL2014:0024-0027 Lapin paliskunnan alueella. Edellä mainitussa lausunnossaan Saamelaiskäräjät on esittänyt, että kullanhuuhdontalupien ja muiden saamelaisen perinteisten elinkeinojen harjoittamisedellytyksiä häiritsevien

maankäyttömuotojen kokonaisvaikutukset Ivalojoen valuma-alueella tulee selvittää kaivoslain 38 §:n mukaisesti. Nyt käsillä olevassa lupa-asiassa Saamelaiskäräjien näkemys on, että erämaa-alueille ei tulisi myöntää niiden ensisijaisen käyttötarkoituksen vastaisille toiminnoille lupia erämaisyyden turvaamiseksi ja säilyttämiseksi.

6) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaismuseo Siidalle 16.11.2018
Saamelaismuseo Siidan lausunto 18.12.2018

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES) on pyytänyt Saamelaismuseo Siidalta lausuntoa Hannu Kinnusen kullanhuuhtontalupahakemuksesta HL2018:0013 Utukulta. Saamelaismuseo Siida on saamelaisalueella toimivaltainen viranomaisen arkeologisen kulttuuriperinnön sekä maiseman ja rakennusperinnön suojelun ja hoidon suhteen.

Lupahakemusalue sijaitsee Inarin kunnassa, Ivalojoen itärannalla Yrjönvaarassa, Kutturankylästä noin 9 km pohjoiskoilliseen. Lähin toinen kullanhuuhtonta-alue on noin 3 km etelään Kyläjoennivan kohdalla.

Hannu Kinnunen hakee kullanhuuhtontalupaa neljän vuoden lapiokaivuun seitsemän hehtaarin alueelle. Käsiteltävä maamäärä on 10-50 m³ vuodessa. Rännitysvedet selkeytetään. Tehty kaivanto täytetään työn päätyttyä. Hakemuksen liitteenä on kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Alueelle kulku järjestetään Kutturantieltä metsäautotietä ja polkuja pitkin.

Pohjois-Lapin maakuntakaavassa alue on Hammastunturin erämaa-alue (SE-6515). Erämaa-alueita on perustettu alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen turvaamisen edistämiseksi. Lupahakemusalue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella ja Hammastunturin paliskunnan poronhoitoalueella.

Lupahakemusalueella ei ole valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY). Alueella ei ole tehty arkeologista inventointia, joten kyseiseltä lupahakemusalueelta ei toistaiseksi tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojelemissa kiinteitä muinaisjäänneksiä. Ivalojoen vanhoja kullanhuuhtontakohteita on inventoitu vuonna 1982. Lupahakemusalueella ei ole dokumentoituja jäänteitä aiemmasta kaivuusta, mutta alueesta pohjoiseen, Surmakönkään niskalla, on vanhoja kullanhuuhtontajäänteitä. Paikalla on ollut ensimmäinen valtaus jo 1870-luvulla. Samalla alueella on myös Yrjö Heikkisen kämpän rauniot, jotka ajoittuvat 1900-luvun alkuun. Lupahakemusalueen halki kulkeva puro on ollut padottu, padon jäänteet näyttävät olevan hakemusalueen ulkopuolella.

Mikäli alueelta havaitaan merkkejä 1800-1900-luvun vaihteen kullankaivusta tai merkkejä esihistoriallisen ihmisen toiminnasta, kuten pyyntikuoppia, liesiä tai muinaisesineitä, niistä

on ilmoitettava kulttuuriperintöviranomaisille, tässä tapauksessa Saamelaismuseo Siidan arkeologille.

Kyseessä on lapiokaivuhakemus alueelle, jossa ei ole voimassaolevia kullanhuuhtontalupia. Yksittäisenä lupahakemusalueena HL2018:0013 ei tässä laajuudessa uhkaa eikä vähennä alueen kulttuuriperintöarvoja. Kyseessä on kuitenkin hakemus alueelle, jossa ei useiden kilometrien säteellä ole muita kullankaivualueita. Vaarana on, että jälleen uudelle alueelle muodostuu useamman, enintään 7 hehtaarin kullanhuuhtonta-alueista koostuva verkosto. Tämän vuoksi Saamelaismuseo Siidan mielestä uusille alueille haettavia kullanhuuhtontalupahakemuksia tulee tarkastella kriittisesti.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan, että erämaa-alueella kullanhuuhtonnassa toimitaan kaivoslain säännösten mukaisesti.

Muut lausunnoissa esitetyt seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Hakijan selitys

Hakijalta on pyydetty selitys liittyen Metsähallituksen ja Lapin ELY-keskuksen lausunnoissaan mainitsemista asioista. Hakija toteaa 21.12.2018 jättämässään selityksessä, että ei muuta alkuperäistä hakemusta vaan tyytyy päätöksessä annettaviin aikarajoituksiin ja sopeutuu olosuhteisiin.

Päätösmaksu

Päätösmaksu on 700 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Perustelut: Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1579/2015)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille ja paliskunnalle.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1579/2015)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Pasi Molkoselkä, puh. 029 5052 133, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Terho Liikamaa
Ryhmäpäällikkö

Pasi Molkoselkä
Ylitarkastaja

LIITTEET

- Liite 1. Valitusosoitus
- Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000)
- Liite 3. Selvitys kullanhuuhtontaluvan myöntämisen esteistä
- Liite 4. Ohjeet vakuuden asettamiseen
- Liite 5. Panttaussitoumus

TIEDOKSI

Hammastunturin paliskunta
Inarin kunta
Lapin Ely-keskus
Metsähallitus
Saamelaiskäräjät
Saamelaismuseo Siida

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 260 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, OULU

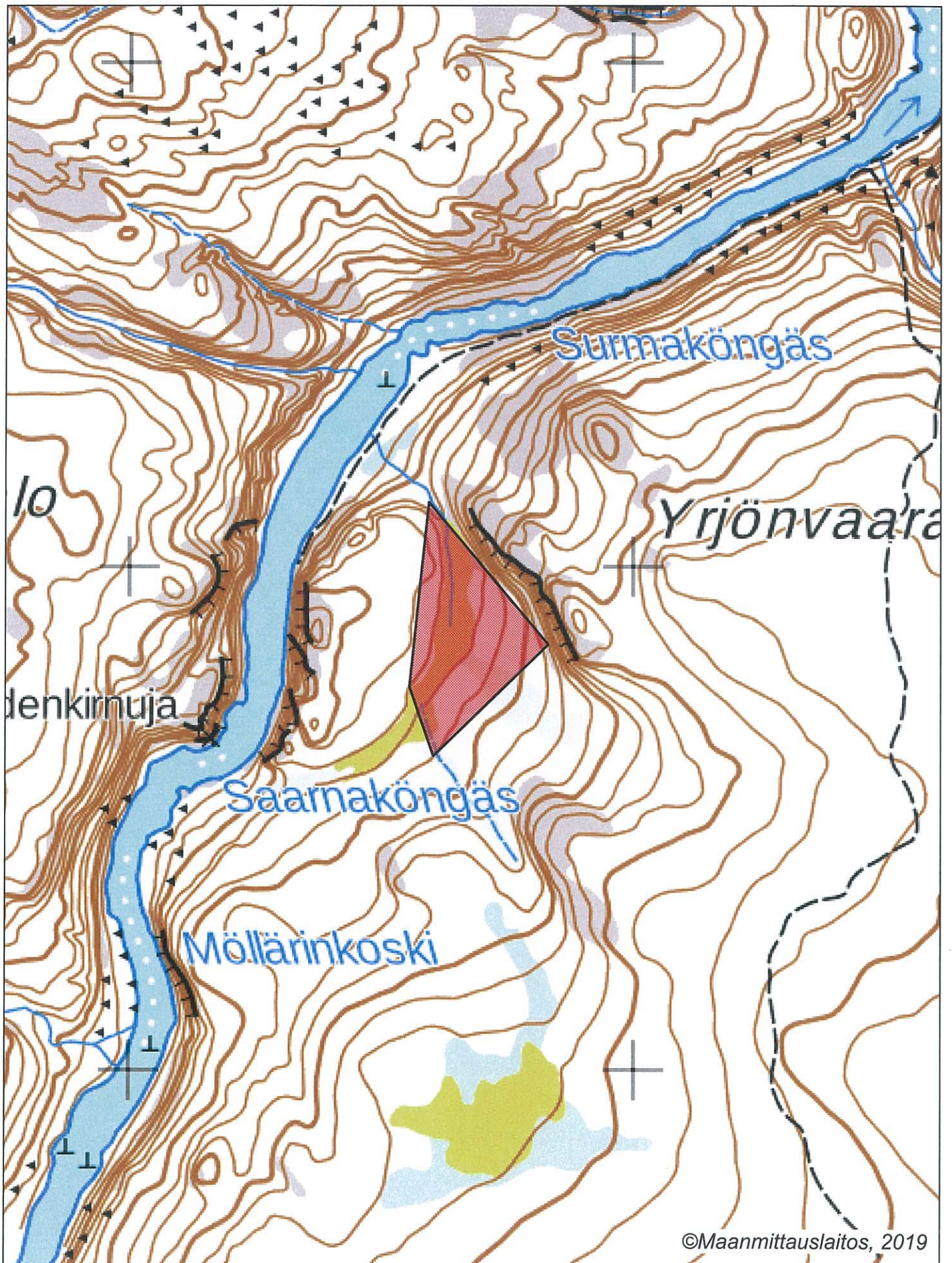
Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42800 (vaihde)

@oikeus.fi

Selvitys kullanhuuhdontaluvan HL2018:0013 toiminnasta ja muista lupa-alueen lähistöllä olevista kaivoslain luvista ja alueiden käyttömuodoista, jotka voivat häiritä saamelaiskulttuuria

Yleistä kullanhuuhdonnasta

Kullanhuuhdonta on ollut pienenevä maankäyttömuoto koko 2000-luvun ajan. Esimerkiksi vuonna 2000 kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia on ollut voimassa yli 400, kun tällä hetkellä vastaava määrä on 252. Hakemuksia on vireillä 98. Hakemuksista yhteensä 35 hakemusta on jatkohakemuksia hakemushetkellä voimassa olleille luvulle. Näistä 13 kpl on sellaisia, jotka ovat tarkasteluhetkellä voimassa ja sisältyvät siten sekä hakemuksiin että voimassaoleviin lupiin (lähde: Kaivosrekisteri 9.1.2019). Lisäksi kullanhuuhdontaan varattujen alueiden keskikoko on pienentynyt uuden kaivoslain voimaantulon myötä noin 20 %.

Kullanhuuhdonnan mahdollinen vaikutus saamelaiskulttuuriin selvitetään paliskunnittain, koska poronhoito on tärkeä osa saamelaiskulttuuria ja se on alueiden käytön kannalta herkkä elinkeino. Koska paliskuntien alueet on selkeästi rajattu aidoilla, kaivoslain mukaisen kullanhuuhdonnan vaikutukset saamelaiskulttuurille rajoittuvat pääasiallisesti sen paliskunnan alueeseen, jolla kullanhuuhdonta harjoitetaan. Kullanhuuhdontaluvan nojalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka vaikuttaa vesistöön. Mikäli tällaista toimintaa on suunniteltu lupa-alueella harjoitettavan, tulee toimintaan olla ympäristö- tai vesilupa. Näissä luvissa toimivaltainen viranomainen on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Lupa-alueen kuvaus

Kullanhuuhdontalupa-alue HL2018:0013 (7,0 ha) sijoittuu Inarin kuntaan, Ivalojoen läheisyyteen, Hammastunturin erämaa-alueelle, Natura 2000-alueelle FI1300203 Hammastunturin erämaa. Lupa-alue sijoittuu Hammastunturin paliskunnan alueelle.

Hammastunturin paliskunnan kokonaispinta-ala on noin 252000 ha. Hammastunturin erämaa-alue on jaettu kahteen vyöhykkeeseen, syrjä vyöhykkeeseen ja retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeseen. Syrjävyöhykkeen, jonka pinta-ala erämaa-alueesta on noin 80%, yhtenä pääasiallisena tarkoituksena on saamelaiskulttuurin ja -poronhoidon turvaaminen. Kullanhuuhdontalupahakemus sijoittuu retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Osa Hammastunturin erämaa-alueesta on liitetty osaksi Natura 2000-suojeluverkostoa, kyseinen hakemusalue sijoittuu Natura 2000-suojeluohjelma-alueelle. Hammastunturin paliskunnan alueelle sijoittuu 64 kpl kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia, pinta-alaltaan yhteensä noin 260 ha. Kyseisen lupahakemuksen läheisyyteen (2 km säteellä alueesta) ei sijoitu voimassaolevia lupia. Alueen läheisyydessä ei myöskään ole vireillä kullanhuuhdontalupahakemuksia.

Luvan mukaisen toiminnan kuvaus

Alueella on tarkoitus harjoittaa lapiokaivua, vuotuinen kaivumäärä on noin 10-50 m³.

Muut mahdollisesti häiritsevät alueiden käyttömuodot lupa-alueella ja sen läheisyydessä

Alue on erämaalain (62/1991) mukainen erämaa-alue, jonka hoidossa ja käytössä on noudatettava hoito- ja käyttösuunnitelmaa.

Koko Hammastunturin erämaa-alueella on 28 kpl vuokra- ja käyttöoikeussopimuksia, joista 16 kpl liittyy porotalouteen. Kullanhuuhdonta-alueen läheisyydessä ei ole yhtään voimassa olevaa muuhun alueiden käyttömuotoon liittyvää sopimusta.

Yleisesti vuokra- ja käyttöoikeussopimuksista ja niiden myöntämisestä Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan seuraavaa:

Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatiminen

- 1.) Metsähallitus jatkaa voimassa olevia käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia edellyttäen, että niiden käyttötarkoitus ei muutu erämaalain vastaiseksi.
- 2.) Metsähallitus voi luovuttaa porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) mukaisia erityisen etuuden käyttöoikeuksia tukikohtan sijoittamista varten. Hakijan tulee täyttää rahoituslain kriteerit. Hakijan on oltava kuntalainen.
- 3.) Kalastuksen tai metsästyksen (muut kuin luontaiselinkeinojen harjoittajat) perusteella uusia tukikohtapaikkoja ei myönnetä.
- 4.) Poronhoidon tarpeisiin voidaan tehdä käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia. Uusien poroaitojen riistaturvallisuutta parannetaan mahdollisuuksien mukaan.
- 5.) Vanhoille käyttöoikeussopimuksettomille rakennuksille voidaan tehdä omistajan hakemuksesta käyttöoikeussopimus, mikäli rakennus on rakennettu ennen erämaalain voimaantuloa 1991, rakennus on asumiskelpoinen, rakennuksen omistaja on kuntalainen ja omistaja käyttää rakennusta metsästyksen, kalastuksen tai keräilyn tukikohtana. Rakennukselle on lisäksi hankittava kunnan myöntämä rakennus- tai toimenpidelupa.

Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelman tarkistamisen kaudelle 2006-2010 yhteydessä Metsähallitus on päättänyt, että erämaa-alueiden metsien hakkuista luovutaan, joten alueella ei harjoiteta metsätaloutta.

Pysyvien teiden rakentaminen on erämaa-alueelle laissa kielletty. Alueelle ei johda ajoneuvokelpoista tietä. Alueella tai sen läheisyydessä ei ole yhtään voimassa olevaa vuokra- tai käyttöoikeussopimusta tällä hetkellä.

Lupa-alueella ei ole retkeilyreittiä eikä erityistä retkeilykohdetta. Alueen läheisyydessä, Ivalojoella sijaitsee melontareitti.

Hammastunturin erämaa-alue on kuntalaisille merkittävä perinteinen metsästysalue. Lupametsästyspaine on alueella vähäinen. Metsästyspaine (kuntalaiset+lupametsästäjät) lupametsästysalueilla on ollut enimmillään 1,4 metsästysvuorokautta/km².

Kun huomioidaan edellä kerrotut tosiseikat, kullanhuuhdontaluvassa annetut määräykset ja kaivoslaissa sekä muussa lainsäädännössä annetut velvoitteet, voidaan todeta, että toimittaessa lupamääräysten mukaisesti kullanhuuhdontaluvan HL2018:0013 oikeuttamat toimenpiteet eivät yksin taikka yhdessä muiden vastaavien lupien ja edellä kuvattujen muiden maankäyttömuotojen kanssa heikennä olennaisesti saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan. Yhteisvaikutusta arvioidessa on huomioitu lausunnoissa esiin tulleet seikat sekä alueiden ja toimintojen kokonaismäärä, sijainti ja toiminnan laajuus ja laatu.

Lisäksi alue on rajattu ja kyseisen luvan lupamääräyksessä vuosittainen toiminta-aika on erityisesti rajattu (toiminta voidaan aloittaa vuosittain aikaisintaan 1.8.), toiminta on pienimuotoista ja toimintaan tarvittavan luvan lupaehdot kyseisellä lupa-alueella turvaavat sen, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat haitat ovat ajalliselta kestoaltaan ja sijainniltaan rajallisia, eivätkä olennaisesti haittaa saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan.

Hakija on myös osoittanut olevansa kelpoinen hakemaan kullanhuuhdontalupaa eikä hakijoiden toiminnasta muilla lupa-alueilla ole tullut tietoon sellaista seikkaa, että luvan myöntämiselle olisi esteitä. Myöskään selvitysten ja saatujen lausuntojen perusteella alueella ei ole muitakaan kaivoslaissa mainittuja luvan myöntämisen esteitä.

Aineistoa:

Kaivosrekisterin karttapalvelu (www.kaivostoiminta.fi/kartta)

Retkeilyreitit ja rakenteet (<http://www.retkikartta.fi/>)

Erämaalaki (<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1991/19910062>)

Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma
(<https://julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/2061>)

Hammastunturin erämaa Natura-alueen kuvaus ([http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Hammastunturin_eraama\(6156\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Hammastunturin_eraama(6156)))